



УДК 338.241.5

## МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Асп. О.П. Тимченко

Київський національний університет технологій та дизайну

**Мета і завдання.** Метою дослідження є систематизація методичних підходів до прийняття управлінських рішень та формування практичних рекомендацій щодо застосування методичного інструментарію у діяльності українських підприємств в умовах посилення процесів регіоналізації та глобалізації. Досягнення мети дослідження передбачає виконання наступних завдань:

– систематизувати методи прийняття управлінських рішень щодо стратегічного управління діяльністю підприємства;

– сформувані практичні рекомендації щодо принципів формування аналітичного інструментарію прийняття управлінських рішень в умовах динамічного зовнішнього середовища.

**Об'єкт та предмет дослідження.** Об'єктом дослідження є процеси прийняття управлінських рішень на українських підприємствах в умовах посилення регіоналізації та глобалізації міжнародних ринків.

**Предмет дослідження** – методичні основи та практичні аспекти організації процесу прийняття управлінських рішень з метою підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на європейських ринках.

**Методи та засоби дослідження.** Теоретико-методологічним підґрунтям дослідження є фундаментальні положення теорії прийняття управлінських рішень, теорії організації та систем, наукові досягнення теоретиків та практиків менеджменту. Прикладним підґрунтям роботи виступили матеріали періодичних видань та результати власних досліджень автора.

Для реалізації поставлених завдань використано наступні методи: систематизації та узагальнення – для ідентифікації переліку методичних підходів до управління підприємством в умовах динамічного зовнішнього середовища; аналізу та синтезу – для формування системи критеріїв відбору методичного інструментарію для підтримки процесу прийняття управлінських рішень.

**Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.** Значення проведеного дослідження полягає у розвитку теоретичних положень та формування практичних рекомендацій щодо підтримки процесу прийняття управлінських рішень на українських підприємствах. У результаті дослідження набуло подальшого розвитку обґрунтування специфіки прийняття управлінських рішень для українських підприємств з урахуванням міжнародних практик стратегічного управління.

**Результати дослідження.** Прийняття стратегічних управлінських рішень відноситься до сфер з найбільшим рівнем відповідальності управлінського персоналу, оскільки вимагає високої кваліфікації та розуміння процесів глобалізації в світовій економіці, відмітною особливістю якої, в останні декілька років, являється регіоналізація економічних процесів за ключовими грошовими потоками. Реалізація стратегічних планів у даних умовах передбачає застосування відповідного методичного інструментарію, що включатиме визначення рівня невизначеності зовнішнього середовища та орієнтований на посилення присутності підприємства на міжнародному ринку.

Загальнонаукові методи підтримки прийняття управлінських рішень у даному контексті не забезпечать реалізацію поставлених завдань через обмеженість як і горизонтів оцінювання, так і формування альтернативних сценаріїв розвитку ситуації/бізнесу. Разом з тим, прикладні методи прийняття управлінських рішень відповідають таким вимогам як



галузева приналежність, часові горизонти, вартісний потенціал та урахування коефіцієнту ентропії зовнішнього середовища. Автором проаналізовано 18 методів прикладного спрямування з метою ідентифікації методичних підходів, що охоплюють найбільшу кількість факторів впливу, розглянемо деякі з них детальніше.

Система критеріїв Балдріджа «ефективні переваги» (the Baldrige Criteria for Performance Excellence) являється системною методикою, що орієнтована на визначення резервів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства в довгостроковій перспективі. Дослідження діяльності підприємства здійснюється за такими аспектами як організаційний профіль, управління (лідерство, стратегічне планування, покупці), результати діяльності (управління персоналом, бізнес-процеси, ефективність) [1].

Квантове оцінювання досягнень (Quantum Performance Measurement) методологія, що ґрунтується на оцінювання якості, витрат та часу для досягнення продуктивності підприємства. Методологія передбачає оцінювання всіх функціональних сфер діяльності підприємства на різних рівнях ієрархії [2, с. 60-65].

Стохастичне моделювання дає змогу врахувати фактори як внутрішнього, так і зовнішнього середовища прямого та непрямого впливу на діяльність підприємства. Оцінювання передбачає ідентифікацію імовірностей реалізації програм розвитку підприємства із використанням методологій SADT, DFD, CPN, STD, ERD, ERM, що уможливають виконання ключової умови формування прогнозів та перевірку можливостей їх реалізації через взаємоузгодження переліку функціональних підсистем підприємства на принципах декомпозиції та автоматизації операцій [3].

В сучасних умовах прийняття управлінських рішень повинно відбуватись на основі стратегічного підходу, організаційне забезпечення імплементації якого представлено в роботі [4].

**Висновки.** За результатами проведеного дослідження з 18 методик підтримки прийняття управлінських рішень автором систематизовано методи за такими вимогами як галузева приналежність, часові горизонти, вартісний потенціал та урахування коефіцієнту ентропії зовнішнього середовища.

Сформульовано практичні рекомендації щодо аналітичного забезпечення процесу підтримки та прийняття управлінських рішень повинно ґрунтуватися на результатах оцінювання за такими методиками як система критеріїв Балдріджа «ефективні переваги» (the Baldrige Criteria for Performance Excellence), квантове оцінювання досягнень (Quantum Performance Measurement) та стохастичних моделях, які побудовані із використанням методологій SADT, DFD, CPN, STD, ERD, ERM. Адаптація в практичну діяльність українських підприємств даного аналітичного інструментарію уможливить наближення стратегічного управління до європейських практик та дасть змогу посилити конкурентні переваги підприємств в умовах посилення процесів регіоналізації та глобалізації.

**Ключові слова:** управлінське рішення, стратегічне управління, методичне забезпечення.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Baldrige Criteria for Performance Excellence [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.baldrigepe.org>
2. Limberg T. Examining Innovation Management from a Fair Process Perspective Gabler Verlag, 2008. – 307 p.
3. Халиуллина Д. Н., Богатиков В. Н., Горохов А. В. Исследование динамики процессов развития малого предприятия на основе когнитивного моделирования //Труды Кольского научного центра РАН. – 2013. – №. 5 (18).
4. Касич А.О. Втілення концепції стратегічного управління в практику вітчизняних підприємств / А.О. Касич // Бізнес-Інформ. – 2014. – № 11. – С. 290–294.